

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2023-05-15

Diarienummer:
AMN-2023-00151

Handläggare:
Ulrika Grönqvist

Verksamhetsuppföljning vuxenutbildning per maj 2023

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Vuxenutbildningen redovisar om kommunens Samhällsorientering (SO) som förvaltningen ansvarar för.

I bilaga 1 - 2 presenteras redovisningspunkter utifrån ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 12 maj 2023.
- Bilaga 1 Lagrum som reglerar Samhällsorientering (SO) samt utformning och genomförande i Uppsala kommun.
- Bilaga 2 Överenskommelse om förlängning gällande samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare i Uppsala län (exempel Knivsta)

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Arbetsmarknadsförvaltningen

Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden Handläggare:
Ulrika Grönqvist

Bilaga 1. Samhällsorientering (SO)

Lagrum som reglerar Samhällsorientering

Lag (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

1 a § Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd.

2 a § Lagen gäller inte för nyanlända invandrare som går i gymnasieskola eller är medborgare i ett land som är anslutet till europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz. *Lag (2017:596).*

3 § Varje kommun ska erbjuda samhällsorientering till de nyanlända invandrare som är folkbokförda i kommunen och som omfattas av denna lag.

4 § Samhällsorienteringen ska påbörjas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i kommunen. Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

5 § Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen

Förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

2 § Samhällsorienteringen syftar till att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målet ska vara att deltagarna utvecklar kunskap om

1. de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
2. den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt,
3. hur samhället är organiserat, och
4. praktiskt vardagsliv.

3 § Samhällsorienteringen ska innehålla följande delar.

1. Att komma till Sverige.
2. Att bo i Sverige.
3. Att försörja sig och utvecklas i Sverige.
4. Individens rättigheter och skyldigheter.
5. Att bilda familj och leva med barn i Sverige.
6. Att påverka i Sverige.
7. Att vårda sin hälsa i Sverige.
8. Att åldras i Sverige.

Tyngdpunkten ska ligga på den praktiska aspekten av att leva i Sverige. Det exakta innehållet, omfattningen och tyngdpunkten i varje del bör anpassas efter deltagarna och de lokala förutsättningarna.

4 § Av lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare framgår när samhällsorienteringen ska påbörjas. Den ska normalt vara avslutad ett år efter det att den påbörjats. Förordning (2017:829).

5 § Varje nyanländ ska erbjudas en samhällsorientering som omfattar minst 100 timmar. Den ska kunna kombineras med arbete, studier och andra aktiviteter för att underlätta och påskynda etableringen i arbetslivet. Förordning (2019:1310).

6 § Kommunen bestämmer hur samhällsorienteringen ska utformas och i vilken ordningsföljd samhällsorienteringens delar ska behandlas. Samhällsorienteringen ska ge utrymme för dialog och reflektion.

7 § Samhällsorienteringen ska i möjligaste mån bedrivas på modersmålet eller ett annat språk som deltagaren behärskar väl. Vid behov ska tolk anlitas. De personer som ger samhällsorienteringen ska ha lämplig pedagogisk utbildning eller erfarenhet och ämneskunskap.

8 § Kommunen ska ha en plan för samhällsorienteringen. I planen ska samhällsorienteringens innehåll och omfattning anges. Planen ska revideras när det behövs. Hänsyn ska då tas till nya förutsättningar och hur genomförandet fungerat.

9 § Kommunen får uppdra åt andra att utforma planen och anordna samhällsorienteringen. Planen ska då godkännas av kommunen.

10 § Kommunen ska ge varje deltagare ett intyg efter avslutad samhällsorientering. Om en annan kommun begär det, ska kommunen lämna information om delvis genomgången samhällsorientering. Omfattningen och innehållet ska framgå.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen ansvarar för att följa upp samhällsorienteringen och deltar även i det fortlöpande arbetet med utveckling.

Samhällsorienteringens (SO)utformning och genomförande i Uppsala kommun

Uppsala län - Bakgrund

Under 2016-2017 genomfördes ett karläggningsprojekt med medel från Länsstyrelsen, där brister i kommunens SO-upplägg framkom. Det gällde Uppsala kommun men även stora delar av Uppsala län. Bristerna bestod bland annat i svårigheter att hitta kommunikatörer med resultatet att SO inte undervisades på modersmål.

Dessutom var det svårt med regelbundenhet på grund av för få deltagare, samt att upplägget och innehållet inte överensstämde med lag och förordning.

Projektet resulterade i att SO lyftes över till egen regi i Uppsala, nya projektmedel söktes för ett fortsatt arbete med uppbyggnad av SO och överenskommelser med flertalet av länets övriga kommuner upprättades. Genom den samverkan som då påbörjades, samt ett utökat samarbete med Arbetsförmedlingen har SO:n i Uppsala län utvecklats och effektiviserats steg för steg sedan dess.

Överenskommelse

I Uppsala län sker samverkan kring SO sedan 2016 med de kommuner i länet som ingår en överenskommelse. Från och med 2023 gäller detta samtliga kommuner i regionen. Syftet med en samordnad verksamhet är att öka möjligheten för individen att få läsa SO så tidigt som möjligt under sin etablering och i möjligaste mån med modersmålsstöttning. Kvaliteten har ökat genom denna samordning resurser kan användas mer effektivt och kontinuerligt.

Nuläge

SO:n omfattar 100 timmar, som oftast har upplägget 7,5h per vecka (3 eftermiddagar) under 14 veckor. Samtliga lagstyrda avsnitt ingår.

Fyra tillsvidareanställda SO-kommunikatörer undervisar i kurser på arabiska, tigrinja, amhariska, engelska, dari/persiska och lätt svenska. En av kommunikatörerna är arbetslagsledare och en är samordnare/projektledare. Genom timanställda kommunikatörer kan det även förekomma SO-kurser i swahili, somaliska och turkiska/kurmanji.

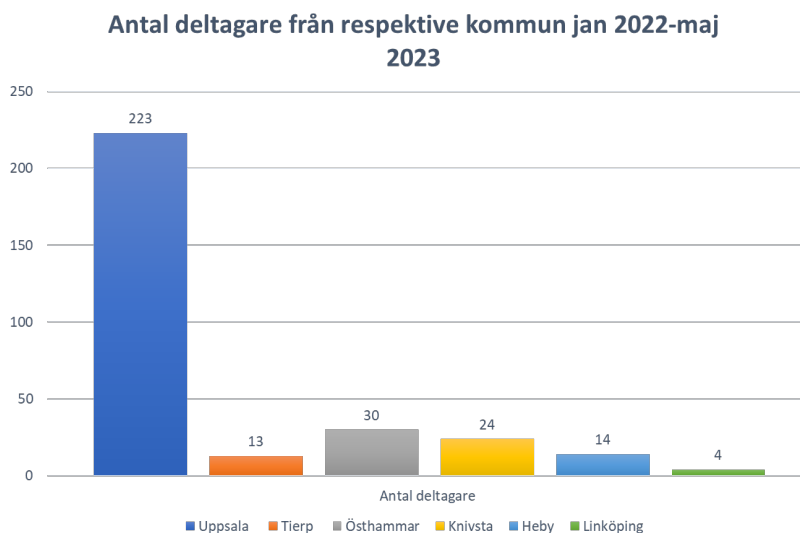
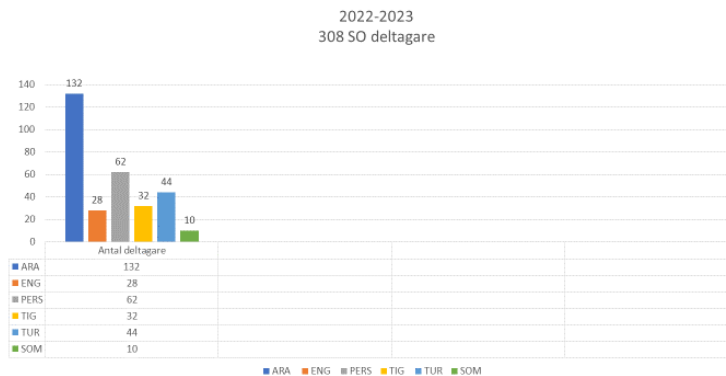
Utbildningsmaterialet är bland annat: *Boken Om Sverige*, som är upplagd kring de 8 områdena från Förordningen), www.informationsverige.se och kursen inkluderar även studiebesök, externa besök, samt stadsvandring.

För att tillgängliggöra SO digitalt i högre grad har ett projekt genomförts under 2022. Projektet omfattade både SO och Lärcentrum, där fokus låg på användarvänliga hemsidor och har resulterat i prototyper. Arbetet fortsätter även efter projektets slut för implementering av dessa prototyper för ökad digital tillgänglighet.

Antal deltagare

Under perioden 2022 - maj 2023 har 308 individer utbildats inom SO, där majoriteten har haft arabiska som modersmål. Majoriteten av eleverna är invånare i Uppsala men

även elever från Heby, Knivsta, Tierp och Östhammar har studerat SO inom Uppsalas vuxenutbildning.

Arbetsmarknadsförvaltningen
ÖverenskommelseHandläggare:
Karin Bärve

Överenskommelse om förlängning gällande samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare i Uppsala län

§1 Bakgrund

Från den 1 december 2010 ansvarar kommunen för att ge samhällsorientering till vissa nyanlända invandrare enligt förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända. Förordningen innehåller föreskrifter om den samhällsorientering som varje kommun ska se till att nyanlända invandrare erbjuds enligt lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. I Uppsala län sker samverkan sedan 2016 kring samhällsorientering med de kommuner i länet som ingår en överenskommelse.

Syftet med en samordnad verksamhet är att öka möjligheten för individen att få läsa samhällsorientering så tidigt som möjligt under sin etablering. Kvaliteten på samhällsorienteringen ökar även då personella resurser kan användas mer kontinuerligt.

Denna överenskommelse syftar till att säkerställa parternas åtaganden och innebär att parterna förbinder sig att uppfylla sina respektive åtaganden.

Med anledning av att det skett förändringar, sedan 2019, i antal erbjudna timmar för samhällsorientering som påverkar priset ersätter denna överenskommelse den överenskommelse som ingicks mellan parterna 2019.

§2 Parter

Karin Bärve / Uppsala kommun (Arbetsmarknadsnämnden)
212000-3005
Stadshusgatan 2
753 21 Uppsala kommun

Östhammar kommun
Organisationsnummer: 212 0000 290
Adress: Stångörsgatan 10, Box 66
Postnr Ort: 742 21 Östhammar

§3 Avtalstid

Föreliggande avtal gäller från och med 2023-01-01 till och med 2024-12-31. En översyn och revidering av avtalet genomförs om beslut som påverkar detta fattas på nationell eller lokal nivå. Revision sker även, om behov av en sådan föreligger, vid avtalsperiodens slut. Eventuell uppsägning ska ske sex månader innan avtalet löper ut. Om avtalet inte sägs upp i förtid förlängs avtalsperioden löpande med ett år i taget.

§4 Uppsala kommun åtar sig att

- Tillhandahålla en gemensam central administration kring samhällsorienteringen.
- Placera och samordna grupper.
- Inför start meddela respektive kommun vilka elever som ska kallas till kursstart.
- Genomföra själva kursen, 100 timmar.
- Genomföra kvalitetsuppföljningar och utveckling av samhällsorienteringen under avtalstiden.
- Utfärda intyg till varje deltagare efter avslutad samhällsorientering.
- Efter kursstart meddela respektive kommun vilka som genomfört kursen och fått ett intyg, samt vilka som behöver komplettera kursen och söka om på nytt.
- Anordna arbetsmöten vid behov.
- Anordna styrgruppsmöten (4 ggr per år).

§5 Östhammar kommun åtar sig att

- Informera eleverna om kursen och dess innehåll samt hänvisa eleverna till att anmäla sig digitalt via www.uppsala.se/so. Stötta och hjälpa personer som behöver hjälp att anmäla sig till kursen digitalt.
- Vid start hjälpa till att informera eleverna om kursstart som komplement till den kallelse de får hem i brevlådan.
- En person ska representera kommunen på de nätverksmöten som Uppsala kommun kallar till 2-3 gånger per år.
- Löpande tillhandahålla nödvändig information vid uppföljningar och utvärderingar.
- Bidra med en person som representerar kommunen på arbetsmöten och som är väl insatt i samhällsorienteringen.
- Erlägga ersättning till Uppsala kommun, enligt §6, för aktuella tjänster.

§6 Fakturering

Vid fakturering ska Uppsala kommun tillhandahålla faktureringsunderlag till Östhammar kommun. För betalning gäller 30 dagar netto. Fakturering avseende varje elev sker bara en gång. Elevavgiften faktureras Östhammar kommun när eleven påbörjat kursen. Om Östhammar kommun väljer att avsluta kursen för deltagaren eller om deltagaren inte fullföljer kursen är

avgiften densamma. Dock har eleven möjlighet att vid ett annat tillfälle slutföra kursen. Uppsala kommun har rätt att fakturera Östhammar kommun för:

§6.1 Elevavgift 15.000 SEK per deltagare, exkl. moms för utbildning som genomförs i Uppsala kommun.

§7 Tvist

Tvist angående tolkning eller tillämpning av överenskommelsen och därmed sammanhängande rättsfrågor ska i första hand avgöras genom förhandling parterna emellan.

Om inte uppgörelse nås vid dessa förhandlingar ska tvisten avgöras av svensk allmän domstol med tillämpning av svensk rätt och med Uppsala tingsrätt som första instans. Vid gränsöverskridande tvister gäller lagstadgade lagvalsregler.

§8 Kontaktperson

Kontaktperson för Uppsala kommun:

Jesper Hedin, Vuxenutbildningen Uppsala kommun

Tel. 018 – 727 22 22

E-post: jesper.hedin@ uppsala.se

§9 Överenskommelsen tecknas av respektive part

Överenskommelsen har upprättats i två exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Uppsala kommun
(Arbetsmarknadsnämnden)

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Östhammar Kommun

Christina Stenhammar
Barn- och utbildningschef

